

מיכל בקי – "אפור אש"

מיכל בקי, זוכת פרס שרת התרבות לשנת 2010, מציגה בתערוכה עבודות חדשות מהשנתיים האחרונות. למרות שבקי אינה מציירת על פי דימוי מנחה ("אני מתחילה לצייר מופשט ותמיד באיזו שהיא צורה נכנסת לציור דמות", לדבריה) ואינה מתכוונת, לפחות לא באופן מודע, לספר לצופה סיפור, עבודותיה מזמינות וקוראות למתבונן בהן לייצר סיפור משלו. מה פשרם של הדימויים בציוריה? את מה הם מייצגים? מגוון התשובות האפשריות הוא רחב, ויכול לנוע בכיוונים סימבוליים ופסיכולוגיסטיים.

בתערוכה זו החידתיות, שהייתה קיימת תמיד בעבודותיה, נוכחת ביתר שאת והיא מצטרפת למרכיבים נוספים המסמנים התפתחויות ו/או מהלכים חדשים בתוך השפה המוכרת שלה. חלק מהדמויות מצוירות מהגב, ובאלה המוצגות מלפנים ניכר הטשטוש והערפול בתווי הפנים. רוח סוריאליסטית חודרת לעבודות, ואפשר לתהות האם אנו צופים בביטוי ציורי של חלום או בזיכרון עמום של סצינה קולנועית. הדואליות שבין דמות הנערה לדמות האישה מועצמת, לציורים מתווספות דמויות הנראות כספק אדם ספק חיה ופן ארוטי גלוי או נרמז נוכח בעבודות.

ניתן למצוא אופני מבט שונים על דמויות ופרטי גוף במצבי תנועה: דמויות הנעות קדימה, כורעות, כלאות, דרוכות, קטועות או סטטיות. לרוב מתקיים בהן ליקוי כלשהו: אם זה בחסר או בהגזמה ועודף. בקי נעה בין ביטויים הבעתיים טעונים ואקספרסיביים לעידון ופואטיקה צרופה, מדיוק ותכנון להחלטות אינטואיטיביות ומחספוס לאלגנטיות. היא עושה שימוש בניגודים חדים שבין שחור, לבן ואפור המעצימים את המתח הקיים בעבודות.

הבחירה בחומרי ציור היוצרים מראה מבריק ומלוטש בכדי להביע תכנים בעלי עוצמה פנימית עמוקה יכולה להיות מוסברת ברצון ליצור מימד אשלייתי, המבטא את הפער שבין דימוי המציאות לבין המציאות עצמה.

התהייה, החיפוש והספק מהווים חלקים בסיסיים ביצירתה של בקי. עבודותיה מכילות בתוכן כאב וטראגיות לצד הומור וגרוטסקיות. נראה כי בעת ובעונה אחת בקי שקועה ומזדהה עם מושאי הציור שלה, ובעין שנייה מצליחה להתבונן בהם מהצד מעמדה מרוחקת. מעבר לחוויה האסתטית הטמונה בצפייה בציוריה, הרי שכמו בכל אמנות טובה נותר הצופה עם מטען המטלטל ומגרה אותו לחשוב.

יאיר שולביץ